

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. Z.

przeciwko K. K.

o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 maja 2012 r.,

zażaleń pozwanej na postanowienia Sądu Apelacyjnego z dni:

18 października 2011 r. i 24 listopada 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienia pozostawiając Sądowi
Apelacyjnemu orzeczenie o kosztach postępowania
zażaleniowego do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 18 października 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanej K. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 stycznia 2011 r. stwierdzając w uzasadnieniu, że opłata od apelacji została uiszczona z uchybieniem terminu tygodniowego, jego bieg rozpoczął się bowiem nie od dnia doręczenia wezwania do uiszczenia tej opłaty, ale od dnia doręczenia pełnomocnikowi pozwanej odpisu postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego zażalenie pozwanej na postanowienie o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych.

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd Apelacyjny, na wniosek powódki, uzupełnił postanowienie z dnia 18 października 2011 r., przez zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej, na podstawie art. 98 §1 k.p.c., kwoty 3617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Zarówno postanowienie z dnia 18 października 2011 r. jak i postanowienie z dnia 24 listopada 2011 r. zostały przez powódkę zaskarżone zażaleniami. Skarżąca zarzucając naruszenie art. 112 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych domagała się uchylenia tych postanowień i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu celem rozpoznania jej apelacji i orzeczenia o kosztach postępowania z uwzględnieniem wyniku postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oba zażalenia są oczywiście uzasadnione.

Decydując o odrzuceniu apelacji Sąd Apelacyjny wywiódł, że pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła apelację, w której zawarła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 21 marca 2011 r. Sąd Okręgowy zwolnił ją od kosztów sądowych częściowo, to jest od opłaty od apelacji ponad kwotę 3 000 zł, w pozostałej zaś części wniosek oddalił. Zażalenie pozwanej na to postanowienie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2011 r., a odpis tego postanowienia został doręczony pełnomocnikowi pozwanej w dniu 11 maja 2011 r.

Następnie pełnomocnik pozwanej, wezwany do uiszczenia opłaty od apelacji, opłatę tę uiszczył z zachowaniem tygodniowego terminu do jej uiszczenia, liczonego od daty doręczenia mu wezwania. Okoliczność ta nie była jednak w sprawie istotna, ponieważ, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zgodnie z treścią art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”), bieg terminu do wniesienia opłaty od apelacji rozpoczął się w dniu 11 maja 2011 r. Z przepisu tego wynika bowiem, że termin do wniesienia opłaty liczyć należało od otrzymania przez pełnomocnika pozwanej odpisu postanowienia sądu drugiej instancji; wezwanie do uiszczenia opłaty było zbędne i nie powodowało zmiany co do daty początkowej biegu tego terminu. Uchybienie przeto terminowi powodowało, że apelacja podlegała odrzuceniu (art. 373 k.p.c.).

Oceniając trafność przytoczonej argumentacji Sądu Apelacyjnego zwrócić należy uwagę na brzmienie art. 112 u.k.s.c. Powołany przepis w ustępie drugim stanowi, że jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Z ustępu trzeciego wynika, że powołanego wyżej przepisu nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekł sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany terminie, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sądu drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Na tle zawartej w powołanym przepisie regulacji rozróżnienia przeto wymaga, czy pismo podlegające opłacie wniosła strona osobiście (nawet gdyby była

reprezentowana w procesie przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego), czy też pismo takie wniósł ten pełnomocnik strony, w jej imieniu.

Tymczasem uwagi Sądu Apelacyjnego uszło, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 stycznia 2011 r. nie została wniesiona przez pełnomocnika procesowego pozwanej, lecz przez samą pozwaną. W takim wypadku art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie miał zastosowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 172/11, niepubl. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 92/11, niepubl.). Prawidłowo zatem przewodniczący w Sądzie Okręgowym, zgodnie z art. 112 ust. 2 u.k.s.c. wezwał stronę pozwaną do opłacenia apelacji.

Wadliwość postanowienia Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu apelacji nakazywała jego uchylenie.

Uchylenie postanowienia o odrzuceniu apelacji powoduje również konieczność uchylenia postanowienia z dnia 24 listopada 2011 r. orzekającego o kosztach postępowania apelacyjnego, skoro postępowanie to nadal toczy się.

Z tych też przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 108 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.